

Rapporter og meldinger

1984 NR. 9

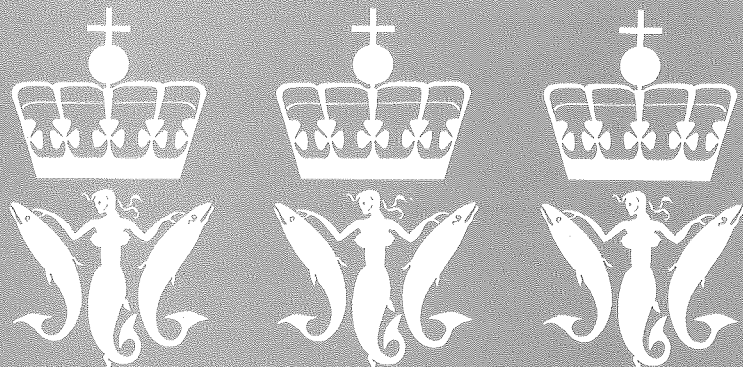
ÅRSRAPPORT 1983

FISKERIDIREKTORATETS KONTROLLVERK

NORDLAND DISTRIKT

SVOLVÆR

FISKERIDIREKTORATET

FISKERIDIREKTORATETS KONTROLLVERK

Nordland distrikt

Oversikt 1983

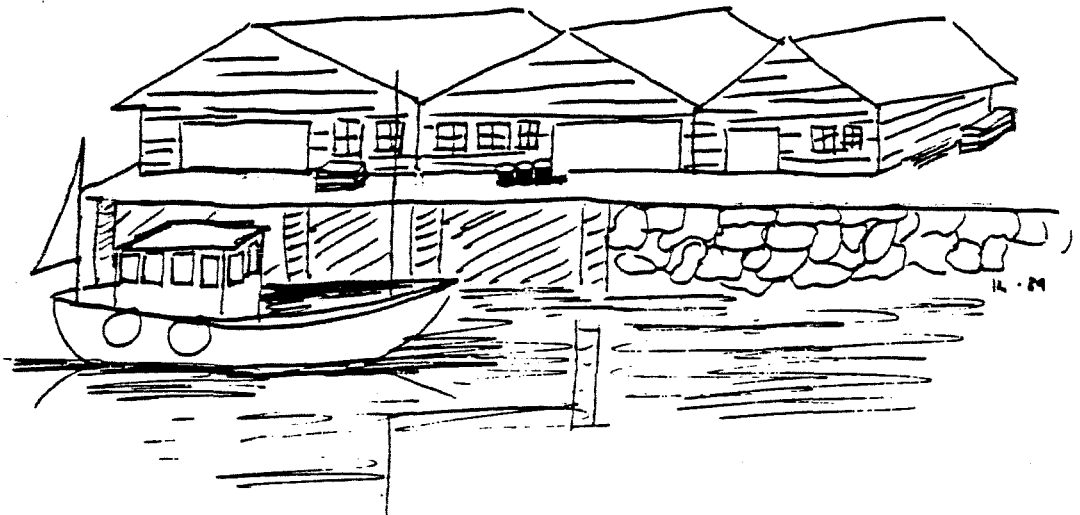
Denne melding gir en generell oversikt for virksomheten ved distriktskontoret, laboratoriet og stasjonene i distriktet. For ordens skyld nevner vi at både laboratoriet og inspektørene fortløpende utarbeider detaljerte rapporter.

Nordland er det største fiskerifylke i landet. I 1983 ble det landet rundt 120.000 tonn matnyttig fisk utenom sild, jfr. Norges Råfisklags oppgaver.

Nordland har ca. 60% av alle tilvirkingsanlegg i Nord-Norge. Av anleggene er ca. 200 i Lofoten, ca. 65 i Helgeland, ca. 50 i Vesterålen og ca. 40 i Ofoten/Salten.

Hver fjerde fisker i Norge bor i Nordland. Nordland har 26% av den norske fiskeflåte.

Kommunikasjonene er bra utbygget og store deler av Lofoten og Vesterålen er knyttet sammen med broer. Likevel er det deler av Lofoten og ytre Helgeland der en er avhengig av å bruke båt for å komme fram.

BEMANNING PR. 31/12-83

Distriktskontoret:

Svein Johansen	-	distriktssjef
Odd Steffensen	-	førsteinspektør
Jan-H. Sundsfjord	-	førstesekretær
Erna Jenssen	-	førstekontorfullmektig
Mona Knutsen Oprann	-	kontorassistent (midlert.)

Laboratoriet:

Arne Andreassen	-	laboratorieleder
Tove Rasmussen	-	avd.ingeniør
Kåre Solheim	-	førstelaborant
Inger Lise Mørch	-	laboratorieassistent

Kontrollstasjoner:

Olav Berg Lund	-	inspektør	-	Brønnøysund
Kolbjørn Larsen	-	"	-	Ørnes
Alf Solberg	-	"	-	Bodø
Arne J.Arctander	-	"	-	Stamsund
Bjarne Arntzen	-	"	-	Svolvær
Svein Ivar Olsen	-	"	-	"
Ivar Greger	-	"		Melbu/Andenes
Jakob Remme	-	"		Myre

Bemanningen ute på stasjonene har vært konstant i 1983.

Ved distriktskontoret har det skjedd følgende forandringer i bemanningen:

Einar Larsen er fast tilsatt som Oppsynssjef/ Utvalgsformann og er løst fra oppdraget med kontrollverkets regnskaper. Ansvaret for regnskapene er overført til førstesekretær Sundsfjord ved siden av saksbehandlerarbeide. Ekspedisjonen har tidvis vært betjent av bare en person og dette fungerer lite heldig. Vi håper derfor på tilset-

ting av kontorassistent i fast stilling. Kontorassistent Inger Lise Mørch er tilsatt som laboratorieassistent fra 1/6-83 og det er ikke opprettet noen fast stilling etter henne. For tiden fungerer Mona Knutsen Oprann i et vikariat som inntil videre gjelder til 1.juni 1984. Det arbeides med å omgjøre en inspektørstilling til kontorassistentstilling, men saken er ikke avgjort.

Den ledige inspektørstillingen i Bodø er omgjort til en ingeniørstilling ved laboratoriet. Stillingen er foreløpig ubesatt.

Stasjonen i Andenes er ikke besatt, men betjenes av inspektør Greger inntil videre. A/S Melbu Fiskeindustri's anlegg på Melbu og Stokmarknes betjenes av inspektører fra Svolvær.

På grunn av langvarig sykdom er Bodø distrikt tidvis blitt betjent fra Ørnes og Svolvær. Inspektør Solberg ønsker, av helsemessige grunner, å bli løst fra stillingen som inspektør i Bodø og har tatt opp spørsmålet med tanke på en tilfredsstillende ordning.

Administrasjon.

Inspektørmøtene har vært holdt og avviklet etter oppsatte program. Samtlige inspektører har deltatt. Interessen (aktiviteten) er stor - dette kommer klart fram på møtene. Det er også fra flere kommet krav om minst to årlige inspektørmøter.

Oppgavene ved distriktskontoret har i det vesentlige vært av samme karakter som året før. Frekvensen av rene kontrollinspeksjoner er øket i forhold til året før, noe som har sammenheng med øket kontroll av båter. Den tvungne kontrollen av eksportvarer er prioritert. I den utstrekning det har vært mulig, har vi prøvd å samordne kontrolloppgavene.

Kontroll i forbindelse med reguleringer - både minstemål, maskeviddebestemmelser, kontroll i forbindelse med bestandsreguleringer m.v. vanskeliggjør en skikkelig samordning av oppgavene. Det har sammenheng med at anmodninger og registrering av overtredelser i forbindelse med reguleringer må undersøkes umiddelbart på grunn av evt. beviser. En kan aldri planlegge kontroll som betinger umiddelbar handling om den skal ha noen hensikt.

Vårt største problem "kvalitetsmessig" er for tiden fisk fanget på garn. Det er en kjent sak at det ofte praktiseres å drifte med så mye garn at de trekkes bare 2. eller 3. hver dag. Med de trådtyper som nu nyttes, så er mye av selv nattstått fisk død ved trekking. Enhver kan da tenke seg hvordan to og tre netters fisk ser ut. Det er umulig å tømme den for blod! Slik fisk er - etter vår mening - lite egnet til noen kjent anvendelse som folkemat innenfor de sorteringsnormer vi i dag har for eksport.

Kontrollarbeidet på fiskefeltet, da særlig i forbindelse med sildefiske, er i 1983 blitt begrenset av budsjettmessige grunner. Det er kun uoppsett-
lige tilfeller som en - stort sett - har tatt seg av.

Fra distriktskontoret er det ekspedert 3.990 utgående brev/postsendinger og det er mottatt ca. 2.700.

Det er skrevet ut 105 attester for klippfisk og 226 for saltfisk/saltfilet. For saltsild er det utskrevet 208 attester samt 14 for frossen sild. I tillegg kommer sunnhetsattester, kvikksølvattester m.v.

Det er i 1983 medgått ialt ca. 487 reisedøgn. Dette er en økning sammenliknet med året før på 2,5%. I Nordland var det pr. 31/12-83 354 godkjente fiskebruk med følgende fordeling: 57 filetanlegg, 2 klippfisktørkerier (i drift), 9 anlegg for framstilling av mel og olje samt 3 hermetikkfabrikker. Nordland distrikt har 106 godkjente sildeprodusenter.

Kontrollarbeidet generelt.

De praktiske kontrolloppgavene som skal gjøres utenfor stasjonene når etter vår mening ikke alltid opp i den besøksfrekvensen som vi kunne ønske oss. Dette har sammenheng med de midler som blir bevilget til denne aktiviteten. Sammenliknet med året før, har vi hatt en budsjettøkning på denne posten med 11,8%. Dette har gitt endel økning i antall kontroller, men det meste av denne økningen har gått med til å dekke de merutgifter som prisstigningen for 1983 representerte.

Standarden på bruk og anlegg rent bygningsteknisk er stort sett bra. Alt mottak og sløyning av fisk foregår under tak. Vanntilførselen og problemer som har sammenheng med denne, er nær en tilfreds-

stillende løsning for alle fiskevær.

Fiskebåter av nyere dato har stort sett bra innredning. Vi vil bemerke at det generelt er tendenser til dårligere eller ingen bløgging ombord. Dette har nok sammenheng med mindre bemanning på båtene. Når det gjelder kontrollen med bløgging ombord i fiskebåter, så har dette arbeidet hatt høy prioritet i 1983.

Ellers blir inspeksjoner av innredning og renhold ombord i fiskebåter forsøkt fulgt opp i den utstrekning det er mulig.

Registrerte fiskebåter i Nordland i 1983 er ca.6218 inkl. 55 med konsesjon for hvalfangst og ca.31 ferskfisk- og frysetrålere.

Antall inspeksjoner varierer ganske mye fra anlegg til anlegg. Naturlig nok vil anlegg som har stor og variert virksomhet få de fleste besøk. Det samme er tilfelle for anlegg som er lokalisert til inspektørenes stasjon. Ser vi på stasjonene i Nordland distrikt, så fordeles inspeksjonene på anlegg og båter seg slik:

<u>Brønnøysund kontrollstasjon</u>	484	inspeksjoner
<u>Ørnes kontrollstasjon</u>	389	"
<u>Bodø kontrollstasjon</u>	367	"
<u>Stamsund kontrollstasjon</u>	535	"
<u>Svolvær kontrollstasjon</u> (inkl. inspeksjoner Melbu)	1215	"
<u>Myre kontrollstasjon</u>	551	"
<u>Andøy/Melbu kontrollstasjon</u>	363	"

Virksomheten generelt - forts.

Det er sortert (vraket) for eksport:

33.590	tønner salt/kryddersild,	totalt	3.359.000	kg.
3.381	spann	"	45.419	"
25.718	kartonger frossen sild	"	391.970	"
36.122	kolli klippfisk	"	1.070.045	"
73.412	" og 199 paller			
	saltfisk/saltfilet	"	3.283.452	"

Eksporten av klippfisk fordeler seg slik:

Frankrike	528.750	kg.	Italia	80.000	kg.
Portugal	85.740	"	Belgia	100	"
Venezuela	5.000	"	Azorene	104.750	"
Madeira	35.250	"	Angola	7.200	"
India	600	"	Jamaica	5.230	"
Brasil	176.700	"	Hellas	3.750	"
Mocambique	2.400	"	Tenerife	24.475	"
V.Tyskland	7.500	"	Kenya	600	"
Fr.Antiller	2.000	"			

Det er utferdiget ca. 590 skriftlige påtaler. Videre er det i 1983 utferdiget 24 politianmeldelser.

Foruten de daglige inspeksjoner av båter og anlegg har vi også i året som gikk hatt endel spesielle saker å ta hånd om og vi nevner:

Kontroll av snurrevad under Lofotsesongen.

Det ble tatt stikkprøver av endel snurrevadnøter. Det ble ikke funnet uregelmessigheter som ga grunn til påtale i noen form.

Vi vil likevel ikke unnlate å nevne at det også i år gikk hardnakkede rykter om for store redskaper når det gjaldt snurrevad og også om at de ble brukt som en slags snurpenot. Vi har ikke hatt muligheter for å kontrollere påstandene.

Kontroll av hvalbåter.

Ialt ble det inspisert 48 båter. Det ble gitt endel pålegg om rengjøring og maling. Ellers ble kontrollen av båter og utstyr utført i henhold til forskriftene.

Reguleringer av sildefisket.

Som kjent så ble leie av båt begrenset grunnet budsjettmessige hensyn. Vi hadde en rekke henvendelser om overtredelser, men det var vanskelig å kontrollere disse på grunn av begrenset båtleie. Det ble registrert endel overtredelser bl.a. fiske innenfor sperrede områder. Mangelfull merking av redskaper ble også konstatert ved flere inspeksjoner. Det ble ialt utferdiget 22 anmeldelser - enkelte også med påstand om inndraging.

Den ordningen som blir praktisert når det gjelder å dra bruk som er ulovlig satt, er både tungvint og kostbar. Det er kun lensmenn og politi som kan utføre dette og det innebærer at når det blir konstatert ulovlig satt bruk så må politiet varsles over radio, hentes etter avtale og så gå ut på nytt.

Det er klart at når da båt er leid etter km.-takst så blir ordningen også kostbar.

Saken er tatt opp med politiet uten at det foreligger noe konkret pr. idag. Vi pekte på de samme forhold i årsmeldingen for 1982.

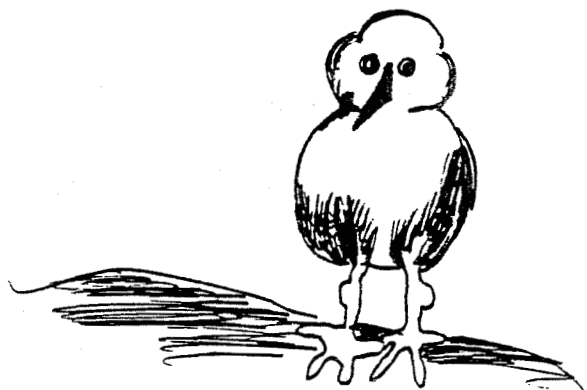
Et nytt "fiske" når det gjelder sild begynte i slutten av året. Det går ut på at det settes opp arbeidslys på rekka og når silda står særlig grunt - med andre ord så grunt at det er såvidt båtene flyter - så siger båten sakte med en passende håv ute, enten mot sildestimen eller slik at silda håves direkte av havet og ombord. Kvaliteten blir ypperlig og det kan alltid tas det kvantum en ønsker. Ukontrollert overfisking kan helt utelukkes! Vi har altfor lite fulgt dette fiske på grunn av knappe bevilgninger.

Feitsildfiskernes Salgslag har heller ikke i år deltatt med båter. Derimot har en inspektør fra laget også i år foretatt inspeksjoner omkring overholdelsen av lagets forretningsregler. Samarbeidet med laget har vært godt.

Vi har hatt besøk fra Avdeling for Kvalitetskontroll og kontoret for fiske og fangst. Samarbeidet har vært det beste.

Kvaliteten på eksporterte varer har stort sett vært bra, men det har forekommet uregelmessigheter med størrelsessorteringen og påvising av Histamin.

Bifangster av sild ved sei- og torskefiske skaper tildels problemer og mye av denne silden er dumpet.

For første gang på lang tid overtok Noregs Silde-
salslag førstehåndsomsetningen fra 1. januar 1983.
Klassifiseringen og merking av emballasje er tatt
opp med Avdeling for Kvalitetskontroll.

Et annet moment som vi ikke har hatt siden silde-
fisket ble åpnet er stor innblanding av mager og
langstrakt sild. Med andre ord ingen jevn høst-
kvalitet. Dette har skapt både kvalitetsmessig og
omsetningsmessige problemer.

Prøvetaking for analyser.

Det er foretatt en hel rekke prøveuttak av filet
og farse og det er forsøkt å holde visse rutiner
for uttakene. Ellers er det tatt både vann- og
sjøvannsprøver og andre - bl.a. av salt.

Et problem som ikke er løst, er årsaken til at
bl.a. saltfilet gulner - mer eller mindre. Det
arbeides med saken og vi viser forøvrig til la-
boratoriets oversikt.

For Havforskningsinstituttet er det utført bunn-
fiskmålinger i den utstrekning det har vært mulig.

Oppsummering.

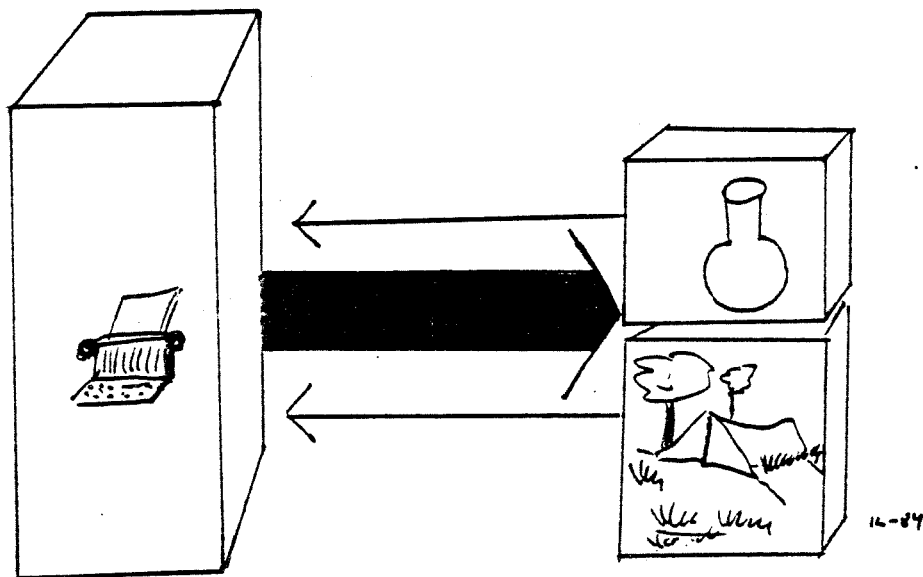
Det har i løpet av året ikke vært reklamasjoner
av betydning. Men likevel er det nok ennå mye å
hente når det gjelder råstoffkvalitet generelt.
Vi nevner stikkord som garnfisk. Det siste er at
det fiskes med så mye line at det regelmessig
dras 2 - 3 døgns bruk!

Mye av inspektørenes oppdrag består av eksport-
inspeksjoner av fisk og sild. Vi har prøvd i den
utstrekning det har vært mulig å kombinere dette
med annen kontroll, men det er ikke alltid like-
til. Skal det ytes full service overfor næringen,
så må produktene eksportkontrolleres når det
blir begjært om det. Forøvrig må det sies at for-
holdet til næringen i 1983 var det aller beste.
Ellers er samarbeidet det beste mellom kontor,

laboratorie og inspektørene i "marken".

Det har også vært et utmerket samarbeide med Avdeling for Kvalitetskontroll og de andre berørte avdelinger.

Det er foretatt reise sammen med distriktssjef Voie til Frionors anlegg i Alta og til endel anlegg i Troms/Tromsø etter opplegg av distriktssjefen der. Slike "utvekslinger" er svært veiledende og burde vært foretatt oftere.

Laboratoriet.

Virksomheten i 1983 kan best beskrives som hektisk. På grunn av langsommelig saksbehandling ved tilset-ting har laboratoriet stadig bare fire ansatte, men disse har produsert 8.593 analyseresultater - som er en økning på 45% fra 1982.

På grunn av "den anstrengte arbeidssituasjon ved kontoret" har det vært nødvendig at laboratoriet leverte analysebevisene ferdig maskinskrevet for at de ikke skulle bli liggende igjen.

Den økte aktiviteten skyldes ikke et ønske om større produktivitet, men et voksende antall prøver som kommer inn både fra Kontrollverket og fra næringen. Det har alltid vært frossenfilét som ventet i fryseren på analyse, og laboratorielederen har ikke fått seg til å si nei til nye oppdrag selv om det var nok av prøver inne.

På grunn av arbeidspresset har laboratoriets funksjon endret seg fra å være en intregret del av kontrollen i retning av å bli en analysemaskin som tar imot prøver og gir fra seg analysebevis uten å ha overskudd til å påvirke uttak av prøver og oppfølging av resultater. Dette er ikke tilfredsstillende verken for laboratoriet eller for Kontrollverket.

Kommentarer til analysearbeidet.

Konsumråstoff er prøver tatt før eller under produksjon, mens frosne produkter er ferdigvarer tatt ut av fryselager.

På ferdigvarene ser vi en fortsettelse av den nedgangen i såvel kjemisk som bakteriologisk kvalitet, som vi har registrert de seneste årene. Vi vil forsøke å lage en egen 5-års oversikt over disse resultatene.

Saltede produkter.

Nytt av året er analyser av histamin i saltsild. Vi håper dette skal hjelpe næringen til ikke å få avvist partier ved eksport.

Råstoff til mel og olje.

Antall loddeprøver var uvanlig høyt p.g.a. at loddefisket sent på vinteren foregikk utenfor Andøy. Dette ga stor travelhet og tilsvarende store inntekter, noe som ikke kan forventes å gjenta seg. Det er analysert prøver av 4.215.767 hl råstoff, herav 4.209.261 hl lodde (1.996.395 hl vinter- og 2.212.866 hl sommerlodde) som er 29,1% av totalt oppfisket loddekvantum.

Mengden av sild til samme anvendelse er økende og hvis det går mot et fiske for oppmaling, og alle laster skal prøvetas og analyseres, kan dette snart bli laboratoriets største enkeltoppgave. Som tidligere år har vi fortløpende tatt prøver av fettprosenten i silda for å holde tilvirkerne orientert. I 1983 var silda, særlig i Lofoten, så mager at den ikke egnet seg for salting.

Tran.

Som i 1982 har det vært 14 damperier i drift og det er produsert 25.344 hl (20.971) medisintran og 8.675 hl (7.545) annen tran. Økningen skyldes det gode Lofotfisket.

Det er tatt 40 produksjonsprøver som er analysert for frie fettsyrer og oversendt til Sentrallaboratoriet.

Vann,

Ved utgangen av 1983 var det, såvidt vi har kjennskap til, ingen tilvirkere i Nordland som bruker forurenset sjøvann til skylling av fisk. Med dette er en milepel passert. Det er brukt uanede

ressurser av møter, skriv og analyser på å få til noe som burde ha vært en selvfølge for lenge siden. Kontrollen av ferskvann ivaretas av helserådene der fiskebrukene har samme vannforsyning som befolkningen.

Den økende interessen for klekking og produksjon av lakseyngel har medført en god del analyser av vann m.h.t. surhetsgrad og metaller.

Fiskefôr.

Oppdretterne er interessert i å få fettprosent i lodde og ensilasje for å sette sammen fôrblandinger, og i det ferdige fôret er det analysert pH, fett og protein. Det blir eksperimentert endel med nye fôrtyper på anleggene, spesielt med bruk av ensilasje av fiskeavfall og laboratoriet har foruten analyser bidratt med råd og veiledning.

Analyser for Vågan kommune.

Samarbeidet med vertskommunen ble etablert i 1983 og blir i 1984 utvidet til å omfatte de tre øvrige større kommunene i Lofoten.

Analysearbeidet er begrenset av kommunens budsjetter som ikke nødvendigvis er i samsvar med analysebehovet. For laboratoriet betyr disse analysene en forholdsvis stor arbeidsbelastning, fordi det ofte er metoder som ikke brukes i kvalitetskontrollen på fiskevarer (protein, fett, glukose), og fordi vi ikke har mulighet å regulere prøveinntaket etter arbeidsbelastningen for øvrig.

Medisinrestkontroll.

I løpet av året er det tatt ut 135 prøver ved 54 prøveuttak. Av disse har inspektørene tatt halvparten og inspektør Lund alene 22. De øvrige 27 er sendt inn av oppdretterne for å kontrollere fisken før slakting.

Av inspektørenes 27 prøveuttak er såvidt vites kun 4 tatt under/etter slakting.

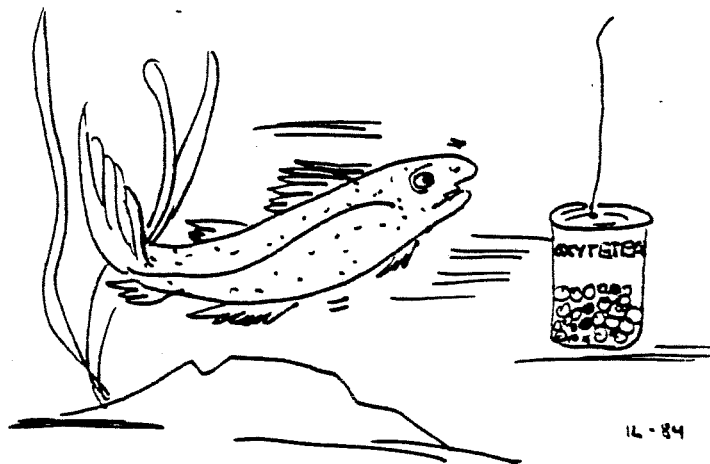
Medisinrestkontrollen i distriktet fungerer således bare som en serviceordning og det er å håpe at oppdretterne opptrer ansvarlig. Allikevel vil det være ønskelig med en mer utstrakt stikkprøvekontroll.

Prøvemengden har økt mye siden i fjor, men tilsvarer enda ikke de produserte kvanta. Også regulariteten i kontrollen bør bli bedre.

Ringtester.

Fra Sentrallaboratoriet har det blitt sendt ut bare en testrunde. Laboratoriet har sluttet seg til SIFF's ringtestopplegg for vannanalyser i næringsmeddelkontrollen.

Analyseinntektene har vært kr 171.400,- mot kr 104.000,- i 1982.

Tabell 1. Oversikt over analyserte prøver.

<u>Konsumråstoff</u>	<u>Ant. prøver</u>	<u>Ant. anal.</u>
Blåkveite	4	34
Fiskefarse	74	466
Hyse	31	193
Lange	2	12
Sei	208	1 146
Sild	61	122
Steinbit	11	63
Torsk	256	1 380
Uer	23	135
Andre	44	211
<u>Totalt</u>	<u>714</u>	<u>3 762</u>
<u>Frosne produkter</u>		
Blåkveite	2	14
Hyse	6	39
Sei	82	587
Steinbit	2	12
Torsk	24	205
Uer	4	26
Andre	4	22
<u>Totalt</u>	<u>124</u>	<u>905</u>
<u>Saltede produkter</u>		
Sild	13	29
Torsk	8	16
Rogn	7	18
<u>Totalt</u>	<u>28</u>	<u>63</u>
<u>Tørkede produkter</u>		
Tørrfisk	3	3
<u>Hermetiske produkter</u>		
Rogn	1	5

Tabell 1 forts.

<u>Agn</u>	<u>Ant. prøver</u>	<u>Ant. anal.</u>
Akkar	3	6
<u>Råstoff til mel og olje</u>		
Lodde	811	1 930
Makrell	4	8
Kolmule	1	2
Sild	20	40
<u>Totalt</u>	<u>836</u>	<u>1 980</u>
<u>Tran, olje og mel</u>		
Tran	51	51
Mel	4	13
Olje	4	4
<u>Totalt</u>	<u>59</u>	<u>68</u>
<u>Vann</u>		
Ferskvann	60	201
Sjøvann	131	344
<u>Totalt</u>	<u>191</u>	<u>545</u>
<u>Fiskefôr</u>		
Tørrfôr	6	24
Våtfôr	63	205
<u>Totalt</u>	<u>69</u>	<u>229</u>
<u>Salt</u>		
	5	6
<u>Delikatesseprodukter</u>		
Lodderogn	1	2
Krabbe/krabbeprodukter	25	132
Reker	25	100
Ørret/laks	7	24
Lutefisk	8	15
<u>Totalt</u>	<u>66</u>	<u>273</u>

Tabell 1 forts.

<u>Analyser for Vågan kommune</u>	<u>Ant.prøver</u>	<u>Ant. anal.</u>
Næringsmidler	36	156
Vann	10	35
<u>Totalt</u>	<u>46</u>	<u>191</u>
<u>Medisinrestkontroll</u>		
Lakselever (muskel)	135	402
<u>Diverse</u>		
Ringtester	4	12
Diverse	38	153
<u>Totalt</u>	<u>42</u>	<u>165</u>
<u>TOTALT</u>	<u>2 322</u>	<u>8 593</u>

Tabell 2. Oversikt over utførte bestemmelser.

<u>Analyse med hensyn på</u>	<u>Antall bestemmelser</u>
Aske	15
Fett (Soxleth)	34
Fett (Etylacetat)	960
Fettfritt tørrstoff	946
Frie fettsyrer	18
Jern	4
Kopper	3
Natriumklorid	24
pH	67
Protein, rå	67
Sensorisk bedømmelse	882
Stivelse (Glukose)	24
Trimetylamin	792
Totalt flyktig nitrogen (råstoff)	322
Totalt flyktig nitrogen (serum)	792
Vanninnhold, tørrstoff	42
Totalt antall levende bakterier	991
Koliforme bakterier	991
Fekal koliforme bakterier	312
Fekale streptokokker	755
Staphylokokker	62
Salmonella	55
Medisinrester	402
Diverse	33
Totalt utført	8.593